

HARJAVALLAN KAUPUNKI

PITKÄAIKAISTYÖTTÖMIEN
TERVEYDENHUOLLON
KEHITTÄMISHANKE
- HARJAVALTA

LOPPURAPORTTI 1.8.2007 - 29.2.2009

Tuula Koivisto

Sisällysluettelo

1. Hanketiedot.....	3
1.1 Hankkeennimi ja kesto	3
1.2 Hanketta hallinnoiva organisaatio.....	3
1.3 Hankkeen vastuuhenkilö	3
1.4 Vastuuhenkilön yhteystiedot.....	3
1.5 Raportoiija.....	3
1.6 Hankkeen ohjausryhmä.....	3
2. Hankkeen lähtökohta ja tavoitteet	4
2.1 Lähtökohdat	4
2.2 Väestöpohja, työttömyysaste ja sen kehitys.....	4
2.3 Tavoitteet	4
3. Hankkeen kohderyhmä, toteutus ja yhteistyö	5
3.1 Toteutus	6
3.2 Paikallisen toimintatavan kuvaus.....	7
3.3 Asiakasohjaus	7
3.4 Hankkeen yhteistyöverkosto	8
3.5 Tietojärjestelmät ja niiden yhteensopivuus.....	9
3.6 Työntekijöiden osaamisen lisääminen.....	9
4. Hankkeen tulokset	9
4.1 Hankkeen asiakkaat.....	9
4.2 Asiakkuuden päättäminen	10
4.3 Nuoret asiakkaat	11
4.4 Toiminnan tuloksellisuus	11
5. Hankkeen kokemukset.....	12
6. Julkisuus ja tiedottaminen.....	13
7. Innovatiivisuus ja toiminnan jatkuvuus	14
Liite 1.....	15
Liite 2.....	17

1. Hanketiedot

1.1 Hankkeen nimi ja kesto

Pitkäaikaistyöttömien terveydenhuollon kehittämishanke 1.8.2007 – 29.2.2009. Hanke jatkuu 31.10.2010 saakka.

1.2 Hanketta hallinnoiva organisaatio

Harjavallan kaupungin sosiaalitoimi

1.3 Hankkeen vastuhenkilö

Sosiaalijohtaja Vesa Isoviita

1.4 Vastuhenkilön yhteystiedot

Harjavallan kaupunki, Myllykatu 10, 29200 Harjavalta
02 – 5359 301 vesa.isoviita@harjavalta.fi

1.5 Raportoiija

Tuula Koivisto, Harjavallan kaupunki, Keskustie 5B, 29200 Harjavalta
p. 02 - 5336 454 tuula.koivisto@harjavalta.fi

1.6 Hankkeen ohjausryhmä

Harjavallan pitkäaikaistyöttömien terveydenhuollon kehittämishankkeen ohjausryhmä on kokoontunut seitsemän kertaa.

Ohjausryhmän jäsenet:

Vesa Isoviita, sosiaalijohtaja/ Harjavallan kaupunki

Rauno Valovirta, johtava ylilääkäri/ Keski- Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymä

Johanna Hakala, asiakastyöryhmä/ Keski-Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymä

Pauli Pohjola, toimistonjohtaja,/ Kaakkois-Satakunnan työvoimatoimisto

Elina Mäkipere, Saluki- projektipäällikkö, opettaja Hasote

Ritva Haapanen, Harjavallan Kela

Tuula Koivisto, työnohjaaja/ Harjavallan kaupunki/ sosiaalitoimi/työllistämistoiminta

Saija Luoma, työnsuunnittelija/ Harjavallan kaupunki/sosiaalitoimi/ työllistämistoiminta

2. Hankkeen lähtökohta ja tavoitteet

2.1 Lähtökohdat

Hakemuksista huolimatta Harjavaltaan ei ole saatu työvoiman palvelukeskusta, jossa viranomaisten ja palvelutuottajien muodostama asiantuntija- ja palveluverkosto olisi voinut toimia. Jo aiemmin alueella toimineiden hankkeiden ja kaupungin nykyisen hankkeen perusteella on ollut nähtävissä, että työnhakijoiden terveydellisiä rajoitteita olisi selvitettävä.

Harjavallan kaupungin sosiaalitoimi haki Stakesin Pitkäaikaistyöttömien terveydenhuollon kehittämishankkeen rahoitusta 4.6.2007. Hanke aloitettiin Harjavallassa 1.8.2007. Hankkeen lähtökohtana oli mahdollistaa paikkakuntalaisten työttömien terveystarkastukset ja saada terveydentilan selvityksiä niille asiakkaille jotka kokivat terveydentilansa heikentyneen työttömyyden aikana tai jotka kertoivat terveydentilassaan olevan rajoitteita jo arki selviytymisessä.

2.2 Väestöpohja, työttömyysaste ja sen kehitys

Harjavallan kaupungissa on noin 7 700 asukasta, joista työssä käyviä on 3 528 henkilöä, työpaikkoja on 3 758 ja yrityksiä 374.

Taulukko 1 Työttömyyden rakenne Harjavallassa 2007 - 2009

Aika	työttömyysaste	työttömät	alle 25 v	yli 50 v	yli vuoden työttömänä
04/2007	9,2 %	330	30	150	93
04/2008	7,7 %	271	25	128	45
04/2009	9,7 %	335	36	129	43

Lähde: Kaakkois-Satakunnan työ- ja elinkeinotoimisto/työllisyyskatsaus

Kaakkois-Satakunnan työ- ja elinkeinotoimiston alueella rakenteellinen työttömyys on laskenut enemmän kuin muiden Satakunnan työvoimatoimistojen alueilla ja työttömyyden lasku on ollut nopeampaa kuin muualla Suomessa.

2.3 Tavoitteet

Pitkäaikaistyöttömien terveydenhuollon kehittämiskumppanuushankkeen pääasialliset tavoitteet:

1. Uuden toimintamallin kehittäminen terveydenhuollon, sosiaalitoimen ja työvoimahallinnon välisen yhteistyön syventämiseksi

Kehittämistoiminnan lähtökohtana on työttömien henkilöiden osallistuminen heitä itseään koskevien palvelu- ja kuntoutussuunnitelmien valmisteluun ja toteuttamiseen.

Tavoitteena on yhteisen näkemyksen muodostaminen hyvistä pitkäaikaistyöttömien terveydentilan sekä työ- ja toimintakyvyn arviointimenetelmistä ja muista terveydenhuollon ja kuntoutuksen käytännöistä, joilla tuetaan pitkäaikaistyöttömien elämänhallintaa ja muita

työllistymisen edellytyksiä. Lupaavat käytännöt levitetään mahdollisimman kattavasti kunnan terveydenhuollon sekä muiden yhteistyötahojen käyttöön.

2. Työttömyyden erityiskysymysten, työkyvyn osatekijöiden ja moniammatillisen palvelujärjestelmän tunnetuksi tekeminen koulutuksen ja tiedotustoiminnan avulla.

Erilaiset terveysongelmat ovat hyvää työuraa heikentävä riskitekijä. Monet sosiaaliset riskit yhdessä terveydellisten riskien kanssa voivat myös heikentää oppimiskykyä ja -motivaatiota.

3. Pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen ja työllisyysasteen nostaminen asiakkaiden työ- ja toimintakykyä parantamalla.

Hankkeen avulla, pyritään estämään riskien ja riskeistä johtuvien haittojen kasaantuminen ennen kuin työttömyys muuttuu pitkäaikaiseksi ja toistuvaksi. Haittojen pitkittyessä ne usein muuttuvat kroonisiksi ja tuovat tullessaan yhteiskunnalle entistä enemmän kustannuksia. Hankkeen toiminta perustuu asiakkaan henkilökohtaiseen palveluun. Palveluohjaus perustuu aina asiakkaan työmarkkinavalmiuksia ja työmotivaatiota kehittäviin toimenpiteisiin.

4. Asiakkaiden kannalta tavoitteena on työ- ja toimintakyvyn lisääminen ja asiakkuuden aikaansaaminen oikeaan aikaan oikeaan paikkaan. Palveluohjauksen avulla pyritään lisäämään asiakkaan tietoisuutta erilaisista palveluvaihtoehdoista ja ohjaamaan asiakkaita jo olemassa olevien palvelujen pariin.

3. Hankkeen kohderyhmä, toteutus ja yhteistyö

Harjavallan kaupungin sosiaalitoimen työllistämistoiminnassa tavoitteena on työmarkkinatukea saavien pitkäaikaistyöttömien ja koulupudokkaiden aktivointi.

Kohderyhmänä ovat harjavaltaiset työmarkkinatukea saavat pitkäaikaistyöttömät ja toistuvaispitkäaikaistyöttömät, jotka tarvitsevat työllistyäkseen työvoimapalvelujen lisäksi muun muassa sosiaalityön ja terveydenhuollon palveluja. Kohderyhmän arvioidaan olevan jo lähemmäs 150 henkilöä.

Asiakkaat, joiden arvioidaan hyötyvän moniammatillisesta palvelusta ohjautuvat työllistämistoiminnan palveluohjauksen pariin työvoimatoimiston tai sosiaalitoimiston kautta. Avainasemassa on asiakkaan oma motivaatio ja halu päästä työnhauksuun eteenpäin. Palveluohjaus tarjoaa henkilöille työllistymisen edistämiseksi neuvontapalveluita, yksilöidyn työnhakusuunnitelman ja työllistymistä tukevia toimenpiteitä.

Työllistämistoiminnasta vastaa työnohjaaja, jonka tehtäviin kuuluu asiakkaan palveluohjaus, ja hänen lisäksi kaksi työsuunnittelijaa, jotka toimivat työpaikkaohjaajina. Työllistämistoiminta toimii yhteistyössä Kaakkois-Satakunnan työ- ja elinkeinotoimiston kanssa. Työllistämistoiminta tarjoaa moniammatillista palvelua sitä tarvitseville työnhakijoille. Työvoimapalvelujen lisäksi asiakkaita ohjataan muun muassa erilaisiin sosiaalityön ja terveydenhuollon palveluihin.

Palveluverkoston toimijoista sosiaalitoimi vastaa asiakkaan sosiaalisesta kuntoutuksesta, neuvonnasta ja palveluihin ohjaamisesta. Työvoimatoimi tarjoaa asiakkaiden käyttöön

neuvontapalveluiden lisäksi erilaista työllistymistä tukevia toimenpiteitä kuten koulutusta, työelämävalmennusta ja työharjoittelua. Palveluohjauksen tavoitteena on työ- ja toimintakyvyn sekä aktiivisuuden lisääminen ja rakennetyöttömyyden sekä siihen liittyvien ongelmien vähentäminen.

Uusia tavoitteita ja haasteita on edessä Harjavallassakin, kun huomioidaan syksyn ja talven 2008 - 2009 mittaan uutisoidut taloudellisen taantuman aiheuttamat irtisanomiset ja lomautukset. Tähän mennessä aikaansaatu työttömyyskulujen lasku on osoitus hankkeen toiminnan tarpeellisuudesta Harjavallan kaupungissa. Jotta pitkään työttömänä olleiden työmarkkinavalmiuksia ja subjektiivista hyvinvointia pystyttäisiin parantamaan, on vastaavan toiminnan jatkaminen ehdottoman tärkeää.

3.1 Toteutus

Hankkeen toteutus on ollut moniosaista ja tapahtunut hyvinkin erilaisilla osa-alueilla. Pääosassa ovat jatkuvasti olleet asiakkaat ja heidän työllistämisenä ja elintonsa parantaminen mahdollisimman laajan ja ammattitaitoisen työryhmän avulla.

Aloitimme moniammatillisen palvelujärjestelmän koulutus- ja tiedotustoiminnan kutsumalla psykiatrian erikoislääkäri Elina Kinnusen luennoimaan aiheena Työkykyyn vaikuttavien psyykkisten sairauksien tunnistaminen, hoitoon ohjaus ja vaikutus työllistymiseen. Hankkeen aikana tullaan järjestämään myös muuta koulutus- ja tiedotustoimintaa.

Kaupungin työllistämistoiminnan toimittua runsaan vuoden ajan vähentyi Harjavallan pitkäaikaistyöttömien määrä. Tämä havaittiin työtoiminnassa niin, että työelämävalmennukseen tulevien henkilöiden ollessa aina vain nuorempia, pienemmätkin työtehtävät vaativat entistä suurempaa ohjausta aikaisemman työkokemuksen puutteen vuoksi. Kaupungin hallintokunnista tulleiden viestien perusteella ammattitaitoisten ja työkykyisten henkilöiden löytäminen sijaisuuksiin on vaikeutunut aikaisempaan verrattuna.

Pitkäaikaistyöttömien terveydenhuollon kehittämishanke alkoi osana Harjavallan työllistämistoimintaa 1.8.2007. Työllistämistoiminnassa korostuu työtoiminta ja asiakkaiden terveystarkastukset tulevat lisänä. Työllistämistoiminnan puitteissa asiakkaita ohjataan tarpeen mukaan paikallisen terveydenhuollon palveluihin. Näin asiakkaalla on mahdollisuus perusterveystarkastukseen ja tarvittaessa tarkempaan jatkotutkimukseen. Ohjauksen tavoitteena on terveys- ja kuntoutuspalvelujen kartoitus yhdessä asiakkaan kanssa. Terveyspalveluiden avulla tuetaan asiakkaan hyvinvointia ja edistetään työllistämismahdollisuuksia.

Kaikki työtoiminnan asiakkaat eivät automaattisesti ohjaudu terveydenhuollon palveluihin. Useimmilla asiakkailla on jo valmis diagnoosi sairaudesta. Osalla asiakkaista on selkeä pidempikestoiva vaiva, jota ei ole diagnosoitu. Terveystilan selvittämistä tarvitsevat asiakkaat ovatkin pääsääntöisesti ohjautuneet suoraan lääkärin vastaanotolle Harjavallan terveyskeskukseen. Työkykyarviointijaksolle osallistuneista asiakkaista osalle on ehdotettu päihdehoitoa Harjavallan sairaalan päihdepsykiatrian osastolla, mutta he ovat kieltäytyneet hoidon aloittamisesta. Kieltäytymisen syinä ovat olleet vaikeat päihde- ja lääkeriippuvuudet tai se, etteivät asiakkaat ole kokeneet tarvitsevansa apua.

3.2 Paikallisen toimintatavan kuvaus

Asiakkaan ohjautuessa työllistämistoimintaan työnohjaaja käy aluksi läpi asiakkaan kanssa hänen nykyisen tilanteensa alkuhaastattelun muodossa samalla kartoittaen hänen kokonaistilanteensa (koulumenestys, terveydentila, asuminen, eri tahot missä asioinut aikaisemmin ja niin edelleen). Tässä vaiheessa mukana on yleensä kaksi työntekijää; työnohjaajan lisäksi joko työvoimaneuvoja, sosiaalityöntekijä tai työnsuunnittelija. Asiakas allekirjoittaa suostumuksen, jossa hän antaa luvan mahdollisten yhteistyötahojen konsultointiin. Tämän jälkeen asiakas laatii yhteistyössä työvoimatoimiston ja työnohjaajan kanssa itselleen yksilöllisen palvelusuunnitelman. Palvelusuunnitelman laadinnassa huomioidaan aina asiakkaan elämäntilanne, toiveet, koulutus ja työhistoria. Työnsuunnittelijat kartoittavat kaupungin eri hallintokunnista asiakkaan toiveita ja taitoja vastaavia työtehtäviä ja tehtäväkokonaisuuksia. Työllistämistoiminnan yleisimmät tarjoamia vaihtoehtoja ovat työelämävalmennus, työharjoittelu tai työkokeilu jossakin Harjavallan kaupungin eri hallintokunnista.

Työnsuunnittelijoiden tehtävänä on myös opastaa, ohjata ja tukea asiakkaita monipuolisesti koko heidän valmennuksensa keston ajan. Asiakkaan työssä suoriutumista tuetaan ja seurataan ja hänen työtehtäviään ohjataan tai muokataan tarpeen mukaan hänen toiveidensa ja jaksamisensa mukaisiksi. Asiakas saa henkilökohtaista tukea työllistämistoiminnan työntekijöiltä koko jaksonsa keston ajan. Jakson aikana asiakkaita ohjataan koulutukseen ja palkkatyöhön avoimille markkinoille ja tarvittaessa avustetaan esimerkiksi erilaisten hakemusten tekemisessä. Asiakas laatii valmennuksen aikana henkilökohtaisen jatkosuunnitelmansa yhdessä työnohjaajan ja työvoimaviranomaisen kanssa. Jokaisen asiakkaan kanssa sovitaan aina yhdessä miten missäkin vaiheessa edetään. Aina työllistämistoiminnan pääsisältö ei välttämättä ole pelkkä suoriutuminen annetusta työtehtävästä, vaan tavoitteena voi olla myös asiakkaan sosiaalisen kanssakäymisen lisääminen. Liitteessä 1 on kuvattu asiakkaan eteneminen palveluprosessissa.

3.3 Asiakasohjaus

Asiakkaat ovat ohjautuneet työllistämistoimintaan pääasiassa työvoimahallinnon, sosiaali- ja lastenhuoltotyöntekijöiden sekä joidenkin muiden yhteistyötahojen lähettäminä. Työllistämistoimintaan ohjautuneet asiakkaat ovat lähettäjänsä mielestä kaivanneet erityispalveluja ja koordinoijan näille palveluille. Työllistämistoiminnan jatkuessa palveluohjaus on muuttanut toimintastrategiaansa varhaisen puuttumisen suuntaan ja koskemaan myös koulunsa keskeyttäneitä nuoria. Palveluohjausta on laajennettu yksilöidyn työnhakusuunnitelman lisäksi erilaisilla neuvontapalveluilla ja työllistymistä tukevilla toimenpiteillä, luoden samalla tukiverkostoa muun muassa erilaisille oppijoille.

Työllistämistoiminnan merkitys näkyy yksilötasolla yleensä asiakkaiden tyytyväisyytenä onnistuneisiin loppuratkaisuihin. Joskus asiakkaat ja heidän tilanteensa ovat vain liian haasteellisia, jolloin heitä ei voida auttaa työllistämistoiminnan keinoin. Esimerkiksi pitkään työttömänä olleiden ja nuorien tai vaikeista päihdeongelmista kärsivien kanssa onnistumiset ovat isomman työn takana. Asiakkaan suojea suhtautuminen työtoiminnan työntekijöihin ja eri yhteistyötahoihin sekä oma sitoutuminen ulkopuolisen avun vastaanottamiseen luovat pohjan elämäntapamuutoksille.

3.4 Hankkeen yhteistyöverkosto

Hanke on tiiviissä yhteistyössä alueen muiden toimijoiden ja hankkeiden kanssa. Hanke-työn kannalta yhteistyötahojen toiminta on ollut joustavaa, hyvin organisoitua, asiakasläh- töistä, laadukasta ja asiantuntevaa. Haastateltujen asiakkaiden kautta ja heidän asioiden hoitamiseksi pääasiallisiksi yhteistyökumppaneiksi ovat muodostuneet työ- ja elinkeinotoi- misto, Kela ja sosiaalitoimisto.

Yhteistyötä tehdään Keski-Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymän lääkäreiden, päih- deterapian, fysioterapian, psykologin, työterveyshuollon ja äitiysneuvolan kanssa. Keski- Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymän kuntoutuksen asiakasyhteistyöryhmässä on työtoiminnan edustaja ja ryhmä kokoontuu kesälomakautta lukuun ottamatta kerran kuukaudessa.

Kelan Harjavallan toimipisteen kanssa tehdään yhteistyötä lähes päivittäin. Päivittäin tai useamman kerran päivässä tehdään yhteistyötä Harjavallan kaupungin sosiaalitoimen kanssa. Samoin useamman kerran päivässä ollaan yhteydessä Kaakkois-Satakunnan työ- ja elinkeinotoimiston eri virkailijoiden kanssa.

Porin kaupungin talous- ja velkaneuvontatoimistoon sekä Kriminaalihuoltolaitokseen ollaan yhteydessä asiakkaan suostumuksella tarpeen mukaan. Satakunnan työklinalta Ulvilasta on mahdollisuus ostaa työkykyarvioita. Porin työvoiman palvelukeskuksen kanssa on tehty yhteistyötä Ilkka Taipaleen koulutuksen ja eläkeselvittelyjen merkeissä. Harjavallan työ- toiminnan asiakkaan muuttaessa Poriin, on asiakkaan luvalla tehty yhteistyötä Porin kans- sa saattaen vaihtaen asiakkaan palvelupistettä.

Yhteistyötä tehdään ja on tehty myös erilaisten muiden hankkeiden kanssa, joista osa on jo päätynyt. Yhteistyötä tehtiin joulukuussa 2007 päättyneen Severi-hankeen kanssa. Se- veri-hankeen tavoitteena oli tarjota moniammatillista palvelua haja-asutusalueella asuville pitkään työttöminä olleille sekä ammatillisissa oppilaitoksissa opiskeleville opiskelijoille, joilla on ilmeinen opiskelujen keskeytymisvaara.

Satakunnan Lukikeskus-esiselvitysvaihe Saluki-hanke päättyi 30.4.2008. Työtoiminta teki tiivistä yhteistyötä hankkeen kanssa osallistumalla koulutustilaisuuksiin, edustamalla hank- keen ohjausryhmässä ja tarjoamalla otannan työtoiminnan asiakkaista osallistumalla Luki- keskuksen esiselvitysvaiheen tutkimusryhmään. Hanke tarjosi koulutusprosessin eri orga- nisaatioissa toimiville henkilöille tavoitteena laajentaa tietoa oppimisvaikeuksien huomioi- misesta asiakkaan kohtaamisessa. Hanke laati Satakunnan alueen työvoimatoimistojen henkilöstölle kyselyn, josta saadun aineiston perusteella tehtiin kirja Satakunnan TE- keskuksen julkaisusarjaan. Kirja jakautuu kolmeen osaan: ensimmäisessä osassa selite- tään oppimisvaikeuksia, toinen osa koskee tutkimustuloksia ja kolmas osa käsittelee eräs- tä asiakastapausta.

Työllistävät Järjestöt ry Zemppi Työllistämispalvelun ohjausryhmässä on edustus työllis- tämistoiminnasta.

Harjavallan kaupungin sosiaalilautakunta on päättänyt että Harjavalta osallistuu ” Time out! Aikalisä! Elämä raiteilleen” -toimintamallin käyttöönottoon ja ohjaajakoulutukseen osallis- tuu myös työllistämistoiminnan työnohjaaja. Työnohjaaja on osallistunut 2008 alkaneeseen ja vuoden 2009 puolelle jatkuvaan ohjaaja koulutukseen. Time out! Aikalisä! - Hankeissa

on kyse varusmies- ja siviilipalveluksen ulkopuolelle jääneiden miesten elämäntilanteen ja psykososiaalisen hyvinvoinnin huomioiminen ja ylläpitäminen.

Työllistämistoiminta osallistui vuoden 2007 aikana useampaan koulutus- ja yhteistyöta- paamiseen Kokemäen Onnistuvat opit -juurruttamishankkeen kanssa. Hankkeessa kehitel- tiin kuntien tarpeisiin soveltuvia ja eri toimijoiden yhteistyöhön perustuvia pysyviä toimin- tamalleja 15–17-vuotiaiden nuorten tukemiseksi opintojensa nivelvaiheissa. Kutsusta työl- listämistoiminta osallistui Porin OSUKO –hankkeen päätösseminaariin. Työtoiminta on tutustunut välityömarkkinoita kehittävän Kätevä –hankkeen toimintaan Porissa. Harjavallan työttömien yhdistys ry:n toimintaan on myös tutustuttu.

Työllistämistoiminta on ollut mukana myös vankilasta kotoutuvien harjavaltaisten kotout- tamissuunnitelmien laadinnassa ja asioiden järjestelyssä jo vankeusrangaistuksen aikana. Yhtenä yhteistyökumppanina toimii Kriminaalihuoltolaitos. Aktivointitoimintaa on toteutettu hyvin monilla eri tavoilla.

3.5 Tietojärjestelmät ja niiden yhteensopivuus

Harjavallan sosiaalitoimi otti huhtikuussa 2008 käyttöönsä yksilö- ja perhehuollon Effic - ohjelman. Uuden ohjelman avulla työllistämistoiminnan ja sosiaalityöntekijöiden yhteistyön oli tarkoitus Efficaa käyttäen reaaliaikaistua. Effican oltua vuoden verran käytössä, sen on todettu helpottavan yhteistyön tekemistä, kunhan muistetaan, että Effican käyttö parhaim- millaan on vuoropuhelua tilanteiden vaihtuvuudesta. Työllistämistoiminta käyttää rajallises- ti, asiakkaalta saadulla erillisellä suostumuksella, myös Satakunnan ja Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon Fiale aluetietojärjestelmäpalvelua. Lisäksi työllistämistoimin- nassa on mahdollisuus käyttää Kelan kuntien sosiaali- ja terveystoimelle suunnattua Soky -tietojärjestelmää. Työllistämistoiminnalla ja työvoimahallinnolla ei ole käytössä yhteistä tietojärjestelmää.

3.6 Työntekijöiden osaamisen lisääminen

Hankkeen työntekijät ovat valikoidusti osallistuneet koulutustapahtumiin. Osa koulutusta- pahtumista on lisännyt heidän osaamistaan ja tietouttaan erilaisista pitkäaikaistyöttömyy- teen liittyvistä seikoista. Sen lisäksi koulutustapahtumiin osallistuminen on lisännyt yhteis- työkuppaneiden tietoisuutta kyseisen hankkeen toimintamenetelmistä. Koulutustapahtu- mat on kuvattu liitteessä 2.

4. Hankkeen tulokset

4.1 Hankkeen asiakkaat

29.2.2009 mennessä Harjavallan työllistämiskokeilussa on haastateltu kaikkiaan 150 hen- kilöä, joista 59 oli naisia ja 91 miehiä. Suhde on pysynyt suunnilleen samana koko hank- keen ajan. Ikäjakaumaltaan haastatellut painottuivat selvästi alle 25-vuotiaisiin nuoriin ja 45–54-vuotiaisiin. Alle 25-vuotiaita oli 23 % eli 35 henkilöä, 25–34-vuotiaita 15 % eli 23 henkilöä, 35–44-vuotiaita 18 % eli 27 henkilöä, 45–54-vuotiaita 27 % eli 39 henkilöä ja yli 55-vuotiaita 17 % eli 26 henkilöä. Työllistämistoimintaan on ohjattu eniten asiakkaita työ- hallinnosta, toiseksi eniten sosiaalitoimesta ja pieni osa on tullut asiakkaaksi muuta kautta.

Asiakkailla on monenlaisia työllistymisen esteitä, yksi yleisimmistä on ammatillisen koulutuksen puuttuminen, joka on ongelmana yli 40 %:lla asiakkaista. Toisena laajana ongelmana on alentunut fyysinen tai psyykinen toimintakyky, joka vaikuttaa noin 41 %:lla haastatelluista. Terveystilan selvitys on tehty tai selvitys on juuri menossa 38 %:lla haastatelluista. Muita huomioitavia ongelmia aiheuttavat muun muassa päihdehaitat, joita esiintyy 24 %:lla haastatelluista.

Perusterveydenhuoltoon on ohjattu lähes puolet kaikista haastatelluista asiakkaista ja heistä erikoissairaanhoidon parisenkymmentä henkilöä. Myös kuntoutukseen on ohjattu asiakkaita. Neljälle asiakkaista on kirjoitettu vuoden mittainen sairausloma, jonka jälkeen tilanne kartoitetaan uudelleen. Kolmelle asiakkaista on saatettu eläkeselvittely loppuun ja sitä myöten on tapahtunut eläkkeelle siirtyminen. Osalla eläkeselvittelyt ovat käynnissä tai ne ovat tulleet kielteisenä takaisin. Eläkkeelle siirtymisen syinä ovat lähinnä psyykkiset tai fyysiset ongelmat. Myönteisen eläkepäättöksen saaneiden asiakkaiden asiakkuus päätettiin, kun yhteistyössä eri tahojen ja asiakkaan kanssa oli vielä varmistettu, että kaikki eläkkeelle siirtymisestä johtuvat muutokset on huomioitu.

Yhtään työllistämistoiminnan varaamaa terveystarkastusta tai lääkäriaikaa ei ole jäänyt käyttämättä tai peruutettu, mutta Harjavallan sairaalan päihdepsykiatrisella osastolla suunniteltuja hoitoja ei aina ole aloitettu. Kaikille haastateltua on pystytty tarjoamaan jotain aktivointitoimenpiteitä. Asiakkaan prosessin etenemättömyys johtuu usein siitä, että asiakas ei ole halunnut tai kyennyt vastaanottamaan ja sitoutumaan tarjottuun palveluun.

Kaikista haastatelluista noin kolmasosa tavattiin vain yhden kerran. He saivat keskustelusta kimmokkeen hakeutua omaehtoisesti koulutukseen tai palkkatyöhön tai ryhtyivät suunnitelmistaan tekoihin paikkakunnan vaihdon suhteen. Osalle kerran haastatelluista työttömyyden tarjoamia palveluja ei nähty tarpeellisiksi tai he eivät sitoutuneet tarjottuun ulkopuolisen avun vastaanottoon. Osa näistä asiakkaista ei myöskään tunnistanut itsellään olevaa palvelun tarvetta.

4.2 Asiakkuuden päättäminen

Yleisesti asiakkuuden päättämistä hankeen aikana ei ole katsottu tarpeelliseksi, vaan asiakkaita on siirretty niin sanotusti arkistoon odottamaan. Käytäntö on osoittanut, että asiakkailla tapahtuu liikehdintää aktiivin ja passiivin välillä heidän asioidessaan yhteistyöverkostossa. Mikäli esimerkiksi asiakkaan sairausloma jatkuu yli sovitun valmennusjakson, katkaisee tämä sairausloma asiakkuuden. Mutta asiakkuus jatkuu, osapuolten näin halutessa, kun sairausloma päättyy. Tämä toimintastrategia on yhteistyöverkon yhteisesti sopima menettelytapa ja todettu käytännössä hyvin toimivaksi.

Työllistämistoiminta tarvitsee jatkossakin toimintamallinsa kehittämistä. Muun muassa asiakkuuden päättymisen suhteen tullaan työllistämistoiminnassa jatkossa tekemään selvempiä ja jämäkempiä päätöksiä. Asiakkuuksia työllistämistoiminnassa on tarkastelujaksolla päätetty 116, joista naisia 45 ja miehiä 71. Osa asiakkaista jatkaa asiakkuutta työttömänä työnhakijana, osa lähti työelämävalmennukseen tai työharjoitteluun muualle, osa asiakkaista aloitti työvoimakoulutuksen ja osa asiakkuuksista ei jatkunut ensikäyntiä pidemmälle. Asiakkuuden päättymisen syinä saattoi olla myös: äitiysloma, eläkkeelle siirtyminen tai pidempi sairausloma. Osa asiakkaista on palannut myöhemmin työtoimintaan takaisin.

Työelämävalmennuksessa tai -harjoittelussa tai työkokeilussa on tähän mennessä ollut 70 henkilöä, joille kaikille on jakson päättyessä tehty jatkosuunnitelma. Jatkosuunnitelmat ovat olleet valmennuksen tai harjoittelun jatkuminen muualla, työsuhteen alkaminen työvoimapolitiittisenkoulutuksen aloittaminen tai terveyspalvelut. Valmennuksen jälkeen pieni osa henkilöistä ei sitoutunut tehtyyn jatkosuunnitelmaan.

Työelämävalmennuksia/työharjoitteluja on jouduttu työtoiminnan puolelta keskeyttämään vain muutamia. Keskeytyksien syynä on ollut liiat poissaolot, sairausloma, palkkatyö, äitiysloma, muutto tai harjoittelun siirtyminen muualle. Työelämävalmennusjakson kesto on keskimäärin ollut 66 työpäivää vaihdellen 2 – 203 arkipäivän välillä.

4.3 Nuoret asiakkaat

Nuoret, alle 25-vuotiaat, opiskelunsa keskeyttäneet, koulutuksen ulkopuolelle jääneet tai nuoret, jotka eivät lukuisista yhteistyöverkoston toimijoiden yrityksistä huolimatta ole aktivoituneet, ovat haasteellisin asiakasryhmä. Haasteellisuutta lisää se, että he eivät kuulu ikänsä ja ammatillisen koulutuksen puuttumisen vuoksi työmarkkinatuen piiriin. Heidän kohdallaan tullaan erityisesti kiinnittämään huomiota aktivointitoimenpiteisiin, joista työllistämistoiminta tulee tekemään myös esityksen Harjavallan kaupungin sosiaalijohtajalle.

Työllistämistoiminta esitti sosiaalijohtajalle, että näille nuorille, jotka eivät nykyjärjestelmän mukaan työharjoittelujaksollaan ole oikeutettuja 8€:n ylläpitokorvaukseen, myönnettäisiin sosiaalitoimen maksama niin sanottu porkkanaraha 8€/pv, kun he ovat mallikkaasti suorittaneet esimerkiksi 3 kk:n mittaisesta työharjoittelusta. Maksu toimisi porkkanana työharjoittelun aloittamiseen ja sen jatkamiseen vielä 3kk:n jälkeenkin. Päätökset rahan myöntämisestä tehdään budjettikäsittelyn yhteydessä.

4.4 Toiminnan tuloksellisuus

Työllistämistoiminnan asiakkaiden auttaminen vaatii useimmiten pitkäkestoista työskentelyä ja tulokset saattavat näkyä vasta vuosien kuluttua. Joidenkin asiakkaiden kanssa työllistämishanke on onnistuneella väliintulolla taas helposti jo saavuttanut myönteisen lopputuloksen. Työllistämistoiminta toimii useiden asiakkaiden kohdalla heidän jokapäiväisessä elämässään. Hanke on kaiken kaikkiaan saavuttanut suunnitelmassa asetetut tavoitteet hyvin. Työllistämistoiminta on hyvin täydentänyt olemassaolollaan Harjavallassa käynnissä olevien muiden hankkeiden kokonaisuutta.

Tähän mennessä työllistämistoiminnasta kertyneen kokemuksen perusteella voidaan todeta, että työskentely yhteistyökumppaneiden kanssa on työllistämistoiminnan kannalta ollut erittäin helppoa. Myös mahdollisten uusien toimintatapojen kehittämiseen ja hyväksyttämiseen ovat kaikki yhteistyökumppanit suhtautuneet rakentavasti ja suopeasti.

Harjavallassa toimivien hankkeiden Työllistävät Järjestöt ry:n ZEMPPI Työllistämispalvelun ja Länsi-Suomen Omatoimiset ry:n kanssa yhteisissä tapaamisissa on todettu, että jokainen hanke tekee töitä omassa hankkeessaan samojen työllistämisasioiden ja eläkeasioiden parissa. Asiakkaat kulkevat kaikkien kolmen hankkeen väliä omasta tilanteestaan ja työvoimahallinnon toimenpiteistä riippuen. Kunkin hankkeen toiminnan kehittämiseksi on pohdittu, miten asiakkaita pystyttäisiin ottamaan enemmän valmennukseen, mikäli kolmen eri hankkeen voimavaroja pystyttäisiin laajemmin yhdistämään. Voimavarojen yhdistämi-

nen toisi mahdollisuuden kuntouttavan työtoiminnan laajempaan käyttöön Harjavalan kaupungissa.

5. Hankkeen kokemukset

Kohtalaisen lyhyen kokemuksen perusteella voidaan todeta, että Harjavallan kaupungin työllistämistoiminnassa palvelutarpeen tunnistamisessa on onnistuttu hyvin. Hankkeen yhteistyötahot ovat moniammatillisia ja toiminta on hyvin verkostoitunutta, hankkeen poik-kihallinnollisissa palveluissa vastuut ja resurssien jakautumiset on heti alussa selvitetty.

Kokemusten perusteella voidaan myös todeta, että useilta kohderyhmän asiakkailta on elämänhallinta hukassa, aikuistuminen myöhässä ja tukiverkot puuttuvat tai ne ovat heikot. Monilla asiakkailla on leimallista huono koulumenestys, mikä vaikeuttaa jatkokoulutukseen pääsyä. Moniasiakkuuskokemukset, sosiaalisiin normeihin sopeutumattomuus ja työmarkkinoiden ulkopuolelle syrjäytyminen tuovat asiakkaille lisää vaikeuksia kontrolloida elämänhallintaansa. Haastattelujen perusteella joidenkin asiakkaiden kohdalla on herännyt epäily tai asiakkuuden keston aikana on tullut tieto heidän oppimisvaikeuksistaan. Joillakin oppimisvaikeus esiintyy siinä määrin, että on syytä epäillä heidän selviytymistään kiinteämuotoisessa koulutuksessa henkilökohtaisista opetussuunnitelmista huolimatta. Usein asiakas itse kuitenkin on jo jollain tasolla tietoinen omasta erilaisuudestaan, eikä häntä ole helppo yrittää motivoida koulutukseen tai asiakkaan omasta mielestä liian haastaviin työtehtäviin. Näin asiakas tulee kieltäytyneeksi aktivoinnista, joka tuo tullessaan taloudellisia vaikeuksia kun työmarkkinatuen maksatus katkeaa ja toimeentulotuki pienenee.

Haastatellut ovat kertoneet, että jos he ovat onnistuneet kouluttamattomina saamaan työtä, he ovat yleensä päätyneet huonosti palkattuihin pätkätöihin. Aiemmassa työhistoriasaan he ilman ammatillista koulutusta ovat ohjautuneet niin sanottuihin alimpiin työtehtäviin, joissa ”raataminen” on korvannut puuttuvan koulutuksen. Kouluttamattomuus on ylläpitänyt työttömyyttä, koska nykypäivän työelämä vaatii ainakin jonkinlaista ammatillista koulutusta. Heidän kanssaan on käyty keskustelua muun muassa siitä, miten myös persoonalla on työllistymisessä suuri merkitys. Lisäksi on puhuttu miten tämän päivän työntekijä joutuvat nykyisin opiskelemaan lähes koko elämänsä ajan ja miten omat kyvyt ratkaisevat työhön pääsyn.

Hankkeeseen ohjautuneilta ja haastatelluilta pitkäaikaistyöttömiltä melkein puolelta puuttuu ammatillinen koulutus. Osasyynä korkeaan lukuun on se, että kaupunkistrategian mukaisesti työllistämistoiminnan painopistettä on siirretty nuoriin alle 25-vuotiaisiin, jolloin toimintaan ohjautuneista lähes kaikki ovat ilman ammatillista koulutusta.

Velkakierre, sakot, korvaukset ynnä muut taloudelliset ongelmat ovat vieneet pohjan monen asiakkaan taloudelta ja elämältä ja näin omalta osaltaan hankaloittaneet ja olleet jopa esteenä omaehtoiseen koulutukseen hakeutumiselle. Monen asiakkaan kohdalla päihdehoitoon motivointi on ollut vaikeaa, koska asiakas ei tunnista tai myönnä ongelmaansa ja hoidon tarvetta. Stakesilta saadun rahoituksen turvin on voitu hankkia pitkäaikaistyöttömille terveydenhuoltotoimenpiteitä, jotka ovat suuntautuneet niin fyysiseen kuin henkiseenkin jaksamiseen.

Useiden asiakkaiden moniongelmaisuus näkyy välillä valitettavan hyvin esimerkiksi hankaluuksina yhteydenpidossa, sopimusten pitämisessä ja asiakkaiden luottamuksessa yhteistyöverkostoa kohtaan. Asiakkaiden elämänhallinta saattaa aiheuttaa myöhästymisiä ja ko-

konaan pois jäämisiä sovituista ajoista. Tämä hukkaa työntekijöiden aikaa ja resursseja ja turhauttaa sekä vähentää luottamusta asiakkaaseen ja heikentää hänen mahdollisuuksiinsa parempaan työllistymiseen.

Hankkeessa leimallista on asiakaslähtöinen, yksilökeskeinen rajoja rikkova työskentelytapa, jolla on päästy kokonaisvaltaiseen palveluun yhdistämällä eritahoilla oleva osaaminen. Näin asiakas on saanut laadukkaampaa palvelua ja juoksuttaminen sekä epäonnistumiset ovat vähentyneet. Työntekijöiltä kaikki tämä vaatii jaksamista, omiin taitoihin luottamista ja uskallusta puuttua asiakkaan joskus hyvin monimutkaisiin ja haastaviin ongelmiin.

Tällä hetkellä pienenä ongelmana onkin yhden työntekijän puuttuminen, se näkyy muille työntekijöille kertyvänä ylityöllistymisenä. Lisäksi henkilökuntavajeen vuoksi työllistämistoiminta ei voi tarjota niin monelle asiakkaalle työvalmennusta, kuin tarvetta ja halua olisi. Työntekijän haussa ei riitä pelkästään työhön sopiva koulutus ja olemassa oleva työkokemus, vaan tällaisella alalla ja tällaisessa työssä on henkilön luonne ja asenne työhön sekä erilaisissa, hankalissakin, elämäntilanteissa olevien asiakkaiden sieto erityisen merkittäviä.

Hyvään yhteistyöhön on päästy tutustumalla yhteistyökumppaneiden työtehtäviin ja toimintatapoihin. Työllistämistoiminta on löytänyt sijansa toimijana toimijoiden joukossa – toukokuussa 2008 näkyvyys on havaittu hankkeessa. Hanke oli vaarassa ”tukehtua”, sillä tietoisuus hankkeesta oli levinnyt ja hanke sai ”liikaa” yhteistyötarjouksia muilta toimijoilta. Äkilliseen asiakasryhmien kasvuun hankkeella ei ollut resursseja.

6. Julkisuus ja tiedottaminen

Hanke on saanut jonkin verran julkisuutta niin lehtien, sähköisen viestinnän kuin itse pidettyjen esittelyjenkin kautta. Hankkeen julkisuus ja tiedottaminen erilaisille ryhmille on ensiarvoisen tärkeää myös tulevaisuudessa ja parantaisi toiminnan laajuutta ja mahdollisuuksia. Harjavallan kokoisessa kaupungissa kuitenkin yksi parhaista mainoskeinoista on asiakkaalta asiakkaalle kulkeva ”puskaradio”.

Maaliskuussa 2008 Uusi Aika kirjoitti Harjavallan kaupungin kuulumisista, jossa myös työllistämistoiminnan kuulumiset esiteltiin.

Toukokuussa 2008 Ilkka Taipale oli Porissa tekemässä eläkeselvityksiä, tilaisuuteen osallistui Keski-Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymän lääkäri tuoden eläkemallin selvitykset näin Harjavaltaan. Toukokuussa 2008 oli Satakunnan keskussairaалassa alueellisten asiakasyhteistyöryhmien koulutusiltapäivä, tilaisuudessa myös työllistämistoiminta kertoi lyhyesti toiminnastaan.

Työllistämistoiminta on jatkanut perinnekäyttämistään ja tehnyt vierailuja Kaakkois-Satakunnan työ- ja elinkeinotoimistoon aina kun tiedotettavaa ja esitettävää on ollut.

Työtoiminta on järjestänyt yhteistyökumppaneilleen koulutuksen Sosiaalilääketieteellinen eläke-edellytysten selvitys, jossa Kouluttajana oli sosiaalilääketieteen dosentti Ilkka Taipale.

Työllistämistoiminta on vuoden 2008 aikana jatkanut esittäytymisiä yhteistyökumppaneille. Kaakkois-Satakunnan työ- ja elinkeinotoimistossa työllistämistoiminta on käynyt aamupa-

laverissa kaksi kertaa (työllistämistoiminnan uusi työsuunnittelija ja Kokemäen työvoimatoimiston virkailijat).

Lokakuussa 2008 Esittäytyminen / tutustuminen Zemppiin. Työtoiminnan esittäytymisen/tutustuminen Harjavallan Sairaalan päihdepoliklinikka Tutustuminen JOPO -luokan toimintaan Nakkilan yhteiskoulu, Kaisa Lindgrén

Sosiaalitoimen sosiaalityöntekijöiden ja työllistämistoiminnan yhteiset aamupalaverit aina parittoman viikon tiistaiamuna ja lukuun ottamatta muutamia poikkeuksia sekä heinä- ja elokuun loma-aikaa ovat jatkuneet säännöllisesti.

10.09.08 Stakes Työttömien terveydenhuollon verkostotapaaminen

Hankkeen toimintatapoja levitetään laajentamalla yhteistyötä Harjavallassa toimivien muiden työllistämishankkeiden kanssa. Pyrkimyksenä on aikaansaada rakennemalli, joka antaisi mahdollisuuden erityisesti kuntouttavan työtoiminnan laajempaan käyttöön Harjavallassa. Hankkeen toimintatapoja on esitelty paitsi jo oleville, myös potentiaalisille yhteistyökumppaneille ja mahdollisille mallin käyttöönottajille; muun muassa Jokilaakson kaupunki -selvitysten yhteydessä toimintamallia on tehty tunnetuksi naapurikunnissa Kokemäellä, Nakkilassa ja Ulvilassa. Työllistämistoiminnan esittely on myös Harjavallan kaupungin kotisivulla.

7. Innovatiivisuus ja toiminnan jatkuvuus

Kaupungin työllistämiskokeilun tähänastiset tulokset ovat tyydyttäneet hankkeen alullepanijoita Harjavallassa ja herättäneet kiinnostusta eräissä naapurikunnissa, joista on tullut tiedusteluja toiminnan laajenemismahdollisuuksista ja kuntarajoja ylittävästä yhteistyöstä.

Työllistämistoiminnan yhteistyökumppaneiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella työkykyisyyden ja soveltuvuuden selvittely- ja koordinoitipiste tarvitaan helpottamaan yhteydenpitoa eri yhteistyötahojen välillä. Selvittely- ja koordinoitipisteessä suunnattaisiin palveluja myös erityispalveluja tarvitseville asiakkaille, kuten työllistämistoiminnassa on nyt tehty. Erilaisia suojatyö- ja aputyöpaikkoja tulisi kehittää, koska monet asiakkaat eivät selviydy nykyisillä työmarkkinoilla.

Hankkeessa innovatiivista on rajoja rikkova työskentelytapa, jolle leimallista on asiakaslähtöisyys ja yksilökeskeisyys. Hyvään yhteistyöhön on päästy parhaiten tutustumalla yhteistyökumppaneiden työtehtäviin ja toimintatapoihin jolloin päällekkäisyys työtehtävissä on vältetty.

Hankkeen innovatiivisuutta lisää myös tiivis yhteistyö alueen muiden hankkeiden kanssa sekä sosiaalitoimen poikkihallinnollinen toiminta terveydenhuollon, työvoimahallinnon ja Elma-selvitysten kanssa.

Hanke on kehitelty yhteistyössä työvoimahallinnon kanssa uudentyyppistä pitkäkestoista Toiminnallista työnhakuryhmää paikkakunnan pitkäaikaistyöttömille. Kouluttajille on lähetetty tiedustelu ja kiinnostusta koulutuksen järjestämiseen on ilmennyt.

On myös harkittu perustettavaksi toimijaryhmää, joka kehittäisi ja koordinoisi uusia toimenpiteitä työikäisille heidän työ- ja toimintakuntonsa ylläpitämiseksi. Mahdollisia yhteis-

työtahoja selvitetään parasta aikaa. Samoin selvitetään työttömille tarkoitetun oman terveysneuvolan perustamista.

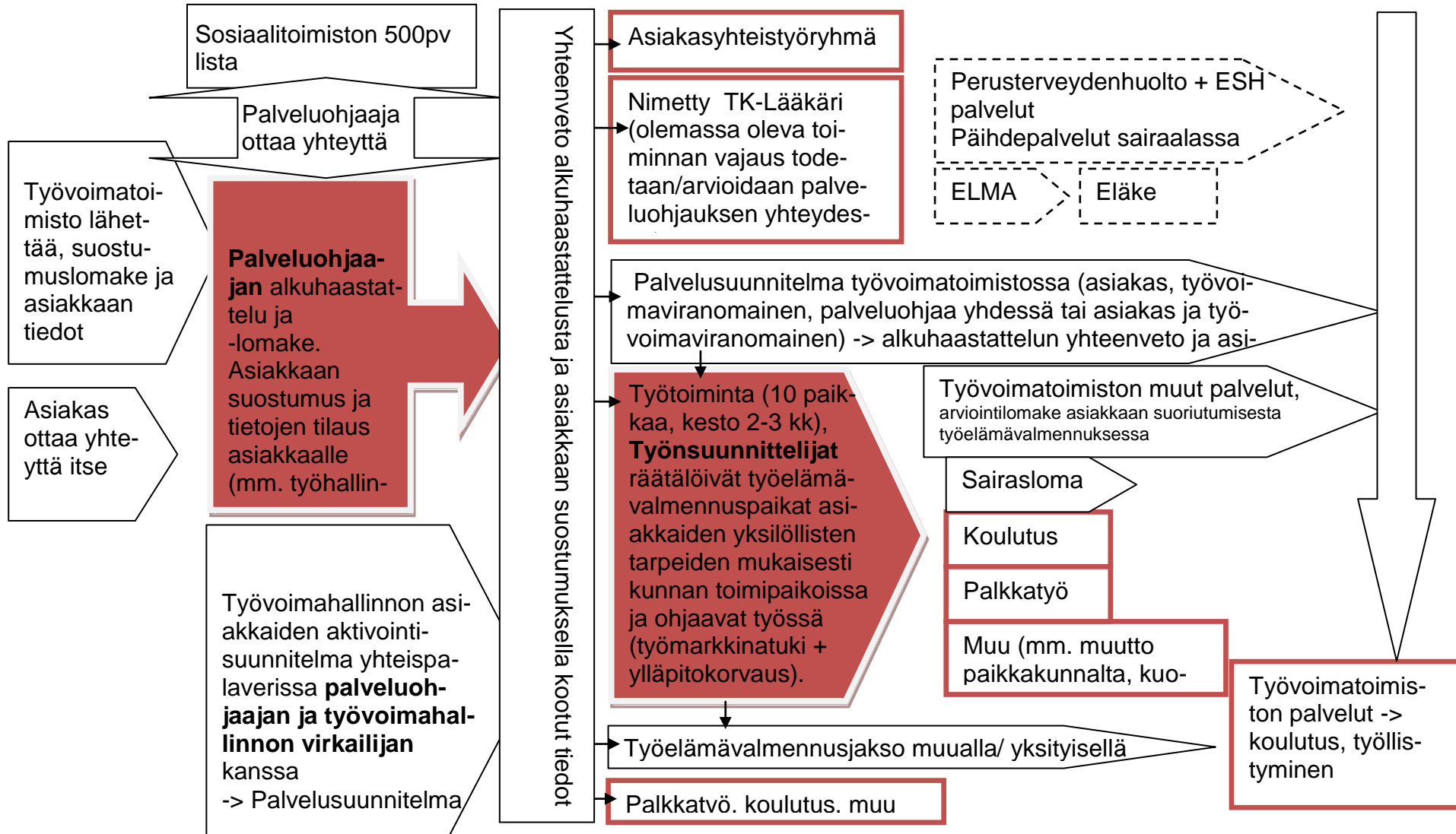
Erilaisten yhteistyötahojen lisäksi nimenomaan asiakkaan kohtaaminen ja hänen tarpeidensa ja toiveidensa mukainen työllistäminen on hankkeen hienoimpia piirteitä. Ei pidetä asiakasta vain ulkoa ohjattavana kohteena vaan itsestään ja elämästään päättävänä henkilönä, jonka toiveiden ja tavoitteiden tukemisella päästään huomattavasti parempiin tuloksiin kuin pelkästään niin sanotulla luukuttamisella paikasta toiseen. ”Tee näin ja tee noin ja mene sinne...”

Pitkäaikaistyöttömien terveydenhuollon kehittämishanke jatkuu THL:stä saadun jatkorahoituksen turvin 31.10.2010 saakka. Kokeiluluonteinen työllistämistoiminta jatkuu aina vuoden 2010 loppuun saakka.

Liite 1.

Harjavallan kaupungin sosiaalitoimen PTT - hanke - asiakkaan eteneminen palveluprosessissa (Kuvion liittäminen).

Harjavallan kaupungin sosiaalitoimen PTT-hanke - asiakkaan eteneminen palveluprosessissa (01/08)

Liite 2. Hankkeesta on osallistuttu seuraaviin koulutustapahtumiin vuosien 2007–2009 aikana:

Oikeus työhön – kuntoutusasiakkaiden palvelut, Satakunnan sairaanhoitopiirin alueen kuntoutuksen asiakasyhteistyöryhmät ja niiden yhteistyötahot

Neuropsykologian erityispiirteet, neuropsykiatriset valmentajat Marjut Kulmala, Satu Puotiniemi ja Päivi Vahela

Aggressiivisen henkilön kohtaaminen –luento, ylilääkäri, dosentti Hannu Lauerma Psykiatrinen vankisairaala

Sosiaalinen luototus, Porin kaupungin sosiaalitoimi, Leena Kotiranta tiedotustilaisuus

Työkykyyn vaikuttavien psyykkisten sairauksien tunnistaminen, hoitoonohjaus ja vaikutus työllistymiseen –luento, psykiatrian erikoislääkäri Elina Kinnunen, kuntoutuskeskus Petrea

Ikaalisten palveluohjauksesta – luento, Sinikka Reito

Asperger -aikuinen työelämässä –luento, neuropsykologi Janne Sihvonen

Toiminnalliset menetelmät koulutuksellisen syrjäytymisen ehkäisyssä – kaksipäiväinen työseminaari, Juha Lahtinen OPEKO, Petri Hänninen Alppilan ylä-aste/ omaura

Ilkka Taipaleen koulutus yhteistyöverkostolle, josta myös paikallislehti kirjoitti

Saluki-hankkeen järjestämä koulutus Erilaiset oppijat

Time out! Aikalisä! Elämä raiteilleen -hankekoulutus

Toimintakyvyn arviointi -koulutus

Satakunnan sairaanhoitopiirin alueen kuntoutuksen asiakasyhteistyötoimikunnan koulutustilaisuus alueen yhteistyötahoille, Tartutaan masennukseen - Keinoja työkyvyttömyyden ehkäisyyn koulutus

Stakesin Pitkäaikaistyöttömien terveydenhuollon kehittämishanke Helsingissä 2 kertaa.

Työpajatehtävien ja oppien yhteensovittaminen Kokemäen oppipaja. Kalle Vastamäki ja Pirjo Kovanen, TEKEVÄ – säätiö.

Puhe-judon peruskurssi, Totti Karpela, järj. Hasote ja Länsi-Suomen Kesäyliopisto

Salukin järjestämä koulutus Taustaa ja tietoa oppimisvaikeuksista, Oppimisvaikeudet ja niiden vaikutus työelämään ja Oppimisvaikeuksista kärsivän asiakkaan kohtaaminen.

Facultas -toimintakyvyn arviointi, Satakunnan keskussairaala.

Tartutaan masennukseen – Keinoja työkyvyttömyyden ehkäisyyn. Masto-hankkeen aluetilaisuus

Tunneäly työelämässä ja yhteisöllisyyden voimavarana. Perjantain huiput –seminaari.
SAMK, Pori.